

NOVE NAGLASNE DVOJNICE V eSSKJ

Tanja Mirtič

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, ZRC SAZU, Ljubljana
tanja.mirtic@zrc-sazu.si

DOI:10.4312/Obdobja.43.215-223

V prispevku so predstavljene in pojasnjene nekatere izgovorne dvojnice v novem *Slovarju slovenskega knjižnega jezika* (eSSKJ). Posebna pozornost je namenjena naglasnemu mestu in kakovosti naglašanih *e* in *o*. Osredinili smo se zlasti na izgovorne dvojnice, ki še niso bile vključene v prvo in drugo izdajo *Slovarja slovenskega knjižnega jezika*.

izgovor, govorni jezik, dvojničnost, leksikografija, splošni razlagalni slovar

This article presents and explains some pronunciation variants in the new *Slovar slovenskega knjižnega jezika* (Standard Slovenian Dictionary, eSSKJ). Special attention is paid to the accent position and the quality of accented *e* and *o*. It especially focuses on pronunciation variants that were not yet included in the first and second editions of the Standard Slovenian Dictionary.

pronunciation, spoken standard language, variability, lexicography, general explanatory dictionary

1 Uvod

V prispevku smo na osnovi novega temeljnega razlagalnega slovarja *eSSKJ: Slovar slovenskega knjižnega jezika 2016*– (v nadaljevanju eSSKJ) predstavili razvoj nekaterih izgovornih dvojnic v knjižni izreki. Dvojničnost je v slovenskem jeziku pogost in običajen pojav. Pojavlja se tako v zapisanem kot tudi govornem knjižnem jeziku, pogostejša pa je v govornem (prim. Tivadar 2015: 115–116). V raznolikem slovenskem jezikovnem prostoru lahko dvojničnost obravnavamo kot inherentno lastnost slovenskega (govornega) jezika:

[V]ariantnost glasovne ravnine govornega knjižnega jezika [je] zaradi različnih narečnih podlag, tujejezičnih vplivov in nalikovnih procesov prisotna že v izhodišču. Variantnost je omejena predvsem na določen obseg segmentnih in predvsem suprasegmentnih lastnosti, ki jim govorniki v javnih in uradnih govornih položajih ter njihovi poslušalci pripisujemo nezaznamovanost in splošno sprejemljivost (Mirtič, Snoj 2021: 245).¹

1 Celotna definicija govornega knjižnega jezika je predstavljena v zborniku 1. Slovenskega pravorečnega posveta (prim. Mirtič, Snoj 2021). Avtorji predloga so Marko Snoj, Jožica Škofic, Hotimir Tivadar in Tanja Mirtič.

2 Tipologija dvojníc v eSSKJ

V eSSKJ razlikujemo pisne, oblikoslovne, izgovorne in izgovorno-pisne dvojnice. Pisne dvojnice imajo praviloma enak izgovor, v zapisu pa se lahko razlikujejo v več različnih segmentih. Izgovorno-pisne dvojnice izkazujejo razliko v izgovoru in zapisu, najpogosteje gre za razlike med odrazom, ki ga pričakujemo v knjižnem jeziku, in odrazom, ki je narečni oz. pogovorni (npr. *pelerina/palerina*). Oblikoslovne dvojnice kažejo dvojnico določene oblike (npr. im. *zeti/zetje*) ali dvojnične pregibnostne vzorce (npr. *seter setra/seterja*). Med dvojnice prištevamo tudi izgovorne dvojnice (Mirtič, Snoj 2022: 461–464). Pisne in izgovorno-pisne dvojnice so v eSSKJ obravnavane makrostrukturno, torej v dveh (ali več) slovarskih sestavkih, ki so med seboj normativno opredeljeni. Izgovorne in oblikoslovne dvojnice pa mikrostrukturno v okviru enega slovarskega sestavka (prim. Gliha Komac 2015).

3 Izgovorne dvojnice v eSSKJ

Izgovorne dvojnice so lahko naglasne ali glasovne (prim. Gliha Komac 2015). Z izrazom naglasne dvojnice označujemo zlasti tiste, ki se med seboj razlikujejo po različnem naglasnem mestu (npr. *navigácijski/navigácijski*), tonemskem naglasu (npr. *šója/šója*), številu naglasov (npr. [*hòt dòk*]/[*hòđòk*]), kolikosti naglašena samoglasnika (npr. *áv/áv*), kakovosti naglašena samoglasnika (npr. *kégelj/kégelj*). Lahko se razlikujejo tudi v nenaglašenosti/naglašenosti oz. poudarjenosti (npr. *kájti/kajti*). Glasovne dvojnice običajno izkazujejo glasovno premeno, npr. dvojnični izgovor določene črke (npr. [*oprašéválka*]/[*oprašévájka*]), vpliv izgovora izvornega jezika (npr. [*jútúber*]/[*jútjúber*]²) ali dvojnični izgovor določenega glasovnega sklopa ([*čmərɫ*]/[*čmərəl*]). Čeprav so dvojnice z razliko v kakovosti samoglasnikov *e* in *o* glasovne, jih uvrščamo med naglasne, saj dvojničnost ni razvidna brez zapisa naglasnega znamenja.

V prispevku smo se posvetili naglasnomestnim dvojnícám in dvojnícám, ki se razlikujejo v kakovosti naglašena *e* in *o*. Osredotočili smo se na iztočnične enote, ki prinašajo nove naglasne dvojnice, torej tiste, ki še niso bile evidentirane v prvi in drugi izdaji SSKJ.

Pri opisovanju izgovora oz. navajanju izgovornih dvojníc v eSSKJ nas vodi še vedno aktualna *prožna ustaljenost*, ki jo je v jezikoslovje uvedel utemeljitelj praškega lingvističnega krožka Vilém Mathesius. Jezik se nenehno spreminja, zato mora opuščati stare elemente in sprejemati nove. V okviru praškega lingvističnega krožka je bila dvojničnost prepoznana kot pomemben element knjižnega jezika, zlasti kadar bogati njegove izrazne možnosti (Mathesius 1982). Dvojnice prispevajo k večji sprejemljivosti knjižnega jezika, obenem pa tudi nakazujejo kontinuiteto razvoja norme (prim. Nebeská 2003: 48–50).

Sodobno rabo ugotavljamo s spletnimi raziskavami govorjenega knjižnega jezika (prim. Mirtič 2019: 82–86; 2021: 120). V pričujočem prispevku smo se v okviru preučevanja naglasnega mesta osredinili na neprevzete samostalnike *klobučar*,

2 Uporablja se tudi zapis *youtubar* [*jútúbar*]/[*jútjúbar*].

klobučarka, pesmarica in *gornik*. Sledi še prikaz naglaševanja prevzetih samostalnikov, in sicer samostalnikov *titan, tukan* in *mangrova*. Pri preučevanju kakovosti naglašanih *e* in *o*, ki sta v slovenskem knjižnem jeziku lahko široka (odprta) ali ozka (zaprta), smo obravnavali prevzete samostalnike *bokser, trekning* in *bor*. Obe naglasni problematiki zaradi zapletenosti in raznolikosti pogosto terjata preučevanje od besede do besede.

4 Naglasnomestne dvojnice

Dinamika naglasnega mesta v sodobni slovenščini je zelo pestra, saj nanj vpliva več dejavnikov. Poleg demografskih značilnosti govorca so močni tudi analoški procesi in morfologizacija naglasa, pri prevzetem besedju pa tudi naglasne značilnosti izvirnega jezika ali jezika posrednika (prim. Mirtič 2021).³

4.1 Samostalnika *klobučar* in *klobučarka*

Samostalnika *klobučar* in *klobučarka* v eSSKJ prinašata novo naglasno dvojnico z naglasom na drugem zlogu osnove.⁴ V sistemu tonemskega naglaševanja je naglašeni *u* cirkumfektiran, pripona *-ar* pa je vedno akutirana. V spletni anketni raziskavi se je pri samostalniku *klobučar* za naglas na drugem zlogu osnove odločilo 72 % respondentov, pri samostalniku *klobučarka* pa 61 %. Drugi so izbrali naglas na priponi *-ar*.⁵ Na pojavljanje naglaševanja na osnovi lahko vpliva naglas besedotvorne podstave *klobuk*. Dvojnično naglaševanje pozna tudi priimek *Klobučar*, ki je nastal prek vzdevka iz poklicnega poimenovanja. SP 2001 predvideva naglasnomestno ločevanje med občnoimensko in lastnoimensko besedo (*klobučár* : *Klobúčár*), ki pa se v rabi ni uveljavilo, saj priimke tudi v knjižnem govoru običajno naglašujemo po lokalni ali rodbinski navadi (prim. SP 8.0).

SP 2001	SSKJ2	eSSKJ
klobučár	klobučár	<u>klobúčár</u> in klobučár
klobučárka	klobučárka	<u>klobúčárka</u> in klobučárka

Tabela 1: Samostalnika *klobučar* in *klobučarka* v priročnikih.

Naglasna podoba izsamostalniških izpeljank na *-ar* v knjižni slovenščini je zelo pestra.⁶ Samostalnik *klobuk* pripada praslovanskemu naglasnemu tipu b. Tvorjenke iz tovrstnih samostalnikov s pripono *-ar* pogosto izkazujejo naglasno dvojnico (npr.

3 Novejša raziskava naglasnega mesta pri nekaterih pridevnikih s končajem *-ijski* in pri samostalnikih s končajem *-ija* med govornici primorske narečne skupine je obravnavana tudi v Volk 2019.

4 Nove naglasne dvojnice so v preglednicah podčrtane.

5 V raziskavi, ki smo jo izvajali leta 2023, je sodelovalo 397 govorcev slovenščine. V prispevku uporabljene raziskave zaradi omejenega prostora niso podrobno opisane. V vseh raziskavah smo zbirali tudi demografske podatke, ki nakazujejo, da je praviloma največ respondentov iz starostne skupine 21–40 let. Podatki o izobrazbeni sestavi kažejo, da ima načeloma največ respondentov zaključen univerzitetni program ali drugo bolonjsko stopnjo. Zbirali smo tudi podatke o kraju odraščanja in kraju bivanja. Respondenti prihajajo iz vseh slovenskih narečnih skupin, največ pa jih je odraščalo oz. jih danes živi v Ljubljani.

6 O naglaševanju nekaterih samostalnikov na *-ar* v sodobni knjižni slovenščini več v Mirtič 2022.

mlékar/mlekár). V doslejšnjih priročnikih se je samostalnik *klobučar* uvrščal med samostalnike, ki nimajo dvojničnega naglaševanja in imajo najverjetneje sekundarni naglas (npr. *ključár, zvezdár*,⁷ prim. Šekli 2004). Z novo naglasnomestno dvojnico se samostalnik *klobučar* uvršča med izvorno podobne samostalnike, ki izkazujejo dvojnico (npr. *svéčár/svečár*). V to skupino spadajo tudi samostalniki, ki imajo v besedotvorni podstavi samostalnik praslovanskega naglasnega tipa *a* (npr. *kobilár/kobilár*) (prim. Šekli 2004).

4.2 Samostalnik *pesmarica*

Samostalnik *pesmarica* je bil v SP 2001 in SSKJ2 naglašen na priponskem obrazilu, v eSSKJ pa je navedena tudi naglasnomestna dvojnica z naglasom na (cirkumfektirani) osnovi. V spletni anketni raziskavi se je za naglas na prvem besednem zlogu odločilo 70 % respondentov.⁸ Nova naglasna dvojnica je nastala najverjetneje pod vplivom naglasa samostalnikov *pesmar* in *pesem*. Samostalnik *pesem* spada v *i*-jevsko sklanjatev in v slovenščini izkazuje novi cirkumfleks na osnovi, kar pri izsamostalniških izpeljankah na *-ar* običajno odraža naglas na osnovi (*pésmar*).⁹ Pri samostalniških izpeljankah na *-ar*, ki imajo v besedotvorni osnovi samostalnik z nepremičnim naglasom na cirkumfektirani osnovi, je dvojnično naglaševanje redko, prav tako so redke tudi izpeljanke z naglasom le na priponskem obrazilu (prim. Šekli 2004).

SP 2001	SSKJ2	eSSKJ
pesmarica	pesmarica	pésmarica in pesmarica

Tabela 2: Samostalnik *pesmarica* v priročnikih.

4.3 Samostalnik *gornik*

Samostalnik *gornik* je imel v SP 2001 in SSKJ2 navedeno le naglaševanje na priponi.¹⁰ V sodobni jezikovni praksi se je začelo pojavljati tudi naglaševanje na prvem besednem zlogu. V naši raziskavi se je za naglas na osnovi odločilo 80 % respondentov.¹¹ Pri samostalnikih s končajem *-nik* so izgovorne dvojnice precej pogoste, normativna razmerja med njimi pa različna. Samostalnik *hodnik* se še vedno prevladujoče izgovarja z naglasom na obrazilu, pri samostalniku *kresnik* v pomenu 'nagrada'¹² se obe naglasni dvojnici pojavljata skoraj enakovredno, pri samostalnikih *oglasnik* in *ujetnik* pa prevladuje naglas na osnovi.

7 Pri samostalniku *zvezdar* se v rabi pojavlja tudi naglasna dvojnica z naglasom na prvem besednem zlogu, vendar za zdaj ni zabeležena v nobenem jezikovnem priročniku.

8 V raziskavi, ki smo jo izvajali leta 2023, je sodelovalo 396 govorcev slovenščine.

9 V prvi in drugi izdaji SSKJ ima naglasno mesto pri samostalniku *pesmar* tudi pomenskorazločevalno vlogo (*pésmar* narečno prekmursko 'kolednik', *pesmár* 'kdor piše slabe pesmi').

10 V pomenu 'kdor hodi v gore, hribe' (eSSKJ).

11 V raziskavi, ki smo jo izvajali leta 2019, je sodelovalo 247 govorcev slovenščine.

12 Pri samostalniku *kresnik* je bila raziskava izvedena zgolj za pomen 'nagrada'.

SP 2001	SSKJ2	eSSKJ
gorník	gorník	<u>górník</u> in gorník

Tabela 3: Samostalnik *gornik* v priročnikih.

4.4 Samostalnik *titan*

V doslejšnjih priročnikih sta oba samostalnika izkazovala naglas na končaju *-an*. Samostalnik v pomenu *mitološko bitje* je prevzet prek latinščine iz grščine, kjer je prav tako naglašen končaj. Samostalnik v pomenu *kovina* pa je prevzet prek nemščine iz novolatinskega *titanium* (SES). Tudi v nemščini je naglašen zadnji besedni zlog (Duden). Raziskave so pokazale, da se je pri obeh obravnavnih samostalnikih začela uporabljati tudi naglasna dvojica z naglasom na prvem besednem zlogu. Pri samostalniku, ki označuje mitološko bitje, je naglas na prvem besednem zlogu izbralo 35 % respondentov, pri samostalniku, ki označuje kovino, pa 67 % respondentov.¹³

pomen	SP 2001	SSKJ2	eSSKJ
mitološko bitje	titán	titán	titán tudi <u>titán</u>
kovina	titán	titán	titán in <u>titán</u>

Tabela 4: Samostalnika *titan* 'mitološko bitje' in *titan* 'kovina' v priročnikih.

4.5 Samostalnik *tukan*

Samostalnik *tukan* v SP 2001 in SSKJ2 izkazuje naglas na zadnjem besednem zlogu. Tako kot pri samostalniku *titan* se tudi pri samostalniku *tukan* v sodobni knjižni rabi pojavlja naglas na prvem besednem zlogu. V raziskavi se je za naglas na prvem besednem zlogu odločilo 48 % respondentov, 46 % pa je izbralo naglas na končaju *-an*.¹⁴ Samostalnik *tukan* je sicer prevzet prek nemščine in španščine (SES). Tudi v nemščini izkazuje naglasno dvojico (Duden).

SP 2001	SSKJ2	eSSKJ
tukán	tukán	tukán in <u>túkan</u>

Tabela 5: Samostalnik *tukan* v priročnikih.

Podobne tendence zaznavamo tudi pri drugih tovrstnih samostalnikih. Pri samostalnikih *gurman* (92 %) in *pavijan* (90 %) je prehod že skoraj povsem zaključen in se danes prevladujoče izgovarjata z naglasom na prvem besednem zlogu, prav tako se tudi pri samostalnikih *pelikan* (81 %) in *tulipan* (76 %) vse pogosteje naglašuje prvi besedni zlog.¹⁵

13 V raziskavi, ki smo jo izvajali leta 2021, je sodelovalo 432 govorcev slovenščine.

14 V raziskavi, ki smo jo izvajali leta 2018, je sodelovalo 748 govorcev slovenščine.

15 Samostalniki *gurman*, *pavijan*, *pelikan* in *tulipan* so bili vključeni v raziskavo, ki smo jo izvajali leta 2020. V raziskavi je sodelovalo 328 govorcev slovenščine. Število v oklepaju navaja odstotek respondentov, ki so izbrali naglas na prvem besednem zlogu.

4.6 Samostalnik *mangrova*

V vseh doslejšnjih priročnikih je samostalnik *mangrova* naglašen na prvem besednem zlogu. Opravljena raziskava kaže, da se je povsem uveljavila tudi nova naglasomestna dvojnica z naglasom na segmentu *ov*. Tovrstni naglas je v spletni raziskavi izbralo 72 % respondentov.¹⁶ Razvoj naglaševanja pri samostalniku *mangrova* torej nakazuje, da pogosto naglaševanje morfema *ov* v domačem besedju najverjetneje vpliva tudi na prevzeto besedje. Tudi v nemščini, prek katere je bila beseda prevzeta (eSSKJ), je naglašen drugi besedni zlog (Duden).

SP 2001	SSKJ2	eSSKJ
mángrova	mángrova	<u>mangr</u> óva in mángrova

Tabela 6: Samostalnik *mangrova* v priročnikih.

5 Kakovost naglašeni*e* in *o*

V nadaljevanju se bomo posvetili kakovosti naglašeni*e* in *o* v prevzetih besedah *bokser*, *treking* in *bor*. Tradicionalno je obstajalo pravilo, da besede prevzemamo z ozkima naglašeni*e* oz. *o* (Toporišič 2004). Ker na izgovor tovrstnih besed vpliva več različnih dejavnikov (npr. izgovorne značilnosti jezika dajalca, naslonitev na besedo v jednem besedišču (prim. Mirtič 2019)), vse pogosteje prihaja tudi do uveljavljanja širokih naglašeni*e* in *o*.

5.1 Samostalnik *bokser*

Samostalnik *bokser* je v SP 2001 in SSKJ2 izkazoval ozki naglašeni *o*, v sodobni rabi pa se uveljavlja izgovor s širokim naglašeni*o*. V spletni anketni raziskavi se je za izgovor s širokim naglašeni*o* odločilo 78 % respondentov, izgovor z ozkim naglašeni*o* pa je izbralo 19 % respondentov.¹⁷ eSSKJ zato na prvem mestu prinaša izgovor s širokim *o*. Beseda *bokser* je prevzeta iz nemščine (nem. *Boxer*)¹⁸ in je prvotno pomenila 'boksar, borilec' (SES). Pri samostalniku *bokser* najverjetneje na izgovor vpliva tudi naslonitev besede na samostalnik *boks*, ki se izgovarja s širokim naglašeni*o*.

SP 2001	SSKJ2	eSSKJ
bókser	bókser	<u>bókser</u> tudi bókser

Tabela 7: Samostalnik *bokser* v priročnikih.

5.2 Samostalnik *treking*

Samostalnik *treking*, ki je bil prevzet iz angleščine (angl. *trekking*), ima v SP 2001 in SSKJ2 zabeležen izgovor z ozkim naglašeni*e*. V spletni raziskavi se je za izgovor

16 V raziskavi, ki smo jo izvajali leta 2018, je sodelovalo 748 govorcev slovenščine.

17 V raziskavi, ki smo jo izvajali leta 2019, je sodelovalo 247 govorcev slovenščine.

18 V nemščini se beseda *Boxer* izgovarja s širokim samoglasnikom *o* (Duden).

z ozkim naglašenim *e* odločilo 78 % respondentov, 19 % sodelujočih pa bi naglašeni *e* izgovorilo široko.¹⁹ Zaradi vse večjega stika z angleško izgovorjavo se je torej začel uveljavljati tudi izgovor s širokim naglašenim *e*, zato smo to dvojnico uslovarili, in sicer kot manj pogosto možnost.

SP 2001	SSKJ2	eSSKJ
tréking	tréking	tréking tudi trêking

Tabela 8: Samostalnik *treking* v priročnikih.

5.3 Samostalnik *bor*

Raziskovali smo samostalnik *bor* v pomenu 'kemijski element'. Samostalnik je prevzet iz nemščine (nem. *Bor*, skrajšano iz *Borax*, SES). Večino besedja, ki smo ga prevzeli iz oz. prek nemščine, tradicionalno izgovarjamo z ozkim naglašenim *e* ali *o* (npr. *bomba*, *tempo*, *dekret*; SES).²⁰ Naše raziskave so pokazale, da se je pri samostalniku *bor* 'kemijski element' uveljavil izgovor s širokim naglašenim *o*, najverjetneje pod vplivom samostalnika *bor* v pomenu 'iglasto drevo',²¹ pri katerem sicer široki *o* ni pričakovan, saj je v praslovanščini v imenovalniku ednine izkazoval stari cirkumfleks na kračini. Ozki cirkumfektirani *o* (*bôr*) je pri tem samostalniku naveden v Pleteršnikovem slovarju, prav tako je tovrstni odraz prikazan tudi v SES, in sicer kot izgovorna dvojnica, uvedena s kvalifikatorjem *tudi* (*bôr bóra* tudi *bôr*).

SP 2001	SSKJ2	eSSKJ
bór bóra	bór bóra	bôr bôra tudi bór bóra

Tabela 9: Samostalnik *bor* v priročnikih.

Približevanje izgovora domače in prevzete besede, kot ga vidimo pri homonimih *bor*, ni osamljen primer. Podobno dinamiko razvoja izgovora lahko opazimo tudi pri homonimnih iztočnicah *bob* ('rastlina', 'tekmovalne sani'). V primerjavi s samostalnikom *bor* v pomenu 'iglasto drevo' je pri samostalniku *bob* v pomenu 'rastlina' naglasni tip *bòb bôba* (tonemsko *bòb bôba*) zgodovinskorazvojno pričakovan. Samostalnik *bob* v pomenu 'tekmovalne sani', ki je bil prevzet iz angleščine, pa izkazuje naglasni dvojnici *bòb bôba/bób bóba* (tonemsko: *bòb bóba* tudi *bôb bôba*) (prim. SSKJ2).

¹⁹ V raziskavi, ki smo jo izvajali leta 2019, je sodelovalo 247 govorcev slovenščine.

²⁰ Izjemo vedno predstavljata naglašeni *e* pred *j* in *r* ter naglašeni *o* pred *v*. Slovenščina je bila več kot tisoč let v tesnem stiku z nemškim jezikom, v 20. in 21. stoletju pa se je vpliv precej zmanjšal. Knjižna nemščina je bila pogosto tudi jezik posrednik, prek katerega je knjižna slovenščina sprejemala besedje iz evropskih jezikov (Šekli 2015: 41–42).

²¹ V raziskavi, ki smo jo izvajali leta 2019, je sodelovalo 247 govorcev slovenščine. 79 % respondentov se je odločilo za izgovor s širokim naglašenim *o*, 18 % pa za izgovor z ozkim naglašenim *o*.

6 Sklep

Čeprav smo v pričujočem prispevku preučevali zgolj devet samostalnikov, lahko sklenemo, da njihove izgovorne značilnosti izkazujejo naglasne tendence, ki se tudi sicer pojavljajo v sodobni knjižni izreki. Neprevzeti samostalniki *klobučar*, *pesmarica* in *gornik* kažejo na vse pogostejši naglas na osnovi. Podoben razvoj nakazujeta tudi prevzeta homonima *titan* in samostalnik *tukan*. Samostalnik *mangrova* prav tako potrjuje splošno uveljavljeno tendenco po naglaševanju segmenta *ov* v domačem besedju (npr. morfem *-ov-*, ki podaljšuje osnovo v dvojini in množini pri nekaterih moškospolskih samostalnikih, je vedno naglašen; pogosto je naglašeno tudi obrazilo *-ovni* pri pridevnikih in obrazilo *-ovnik* pri samostalnikih (prim. Mirtič 2021)). Pri samostalnikih *bokser* in *bor*, kjer smo analizirali kakovost naglašene *o*, je široki naglašeni *o* že zelo uveljavljen. Razlog za uveljavitev je pri obeh najverjetneje podoben, in sicer naslonitev na izgovor besede, ki že obstaja v jedrnem besedišču jezika (*boks*, *bor* 'iglasto drevo', prim. Mirtič 2019). Prav tako se izgovor s širokim samoglasnikom pojavlja tudi pri samostalniku *treking*, vendar še ni prevladujoč.

Viri in literatura

- DUDEN = *Duden online*. www.duden.de (dostop 22. 7. 2024).
- eSSKJ = *eSSKJ: Slovar slovenskega knjižnega jezika*, 2016–. www.fran.si (dostop 9. 5. 2024).
- GLIHA KOMAC, Nataša idr., 2015: *Koncept novega razlagalnega slovarja slovenskega knjižnega jezika*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. https://fran.si/179/novi-slovar-slovenskega-knjiznega-jezika/datoteke/Potrjeni_koncept_NoviSSKJ.pdf (dostop 9. 5. 2024).
- MATHESIUS, Vilém, 1982: *Jazyk, kultura a slovesnost*. Praga: Odeon.
- MIRTIČ, Tanja, 2019: Glasoslovne raziskave pri pripravi splošnega razlagalnega slovarja. Hotimir Tivadar (ur.): *Slovenski javni govor in jezikovno-kulturna (samo)zavest. Obdobja 38*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 81–90.
- MIRTIČ, Tanja, 2021: Nekaj naglasnomestnih značilnosti sodobne knjižne slovenščine. *Jezik in slovstvo* LXVI/2–3. 117–127. <https://www.jezikinslovstvo.com/pdf.php?part=2021>.
- MIRTIČ, Tanja, 2022: Naglasne značilnosti samostalnikov s končajem *-ar* v sodobni knjižni slovenščini. Gjoko Nikolovski, Natalija Ulčnik (ur.): *Slavistična prepletanja 1*. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba. 99–114.
- MIRTIČ, Tanja, SNOJ, Marko (ur.), 2021: *1. slovenski pravorečni posvet*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti.
- MIRTIČ, Tanja, SNOJ, Marko, 2022: Merila za razlikovanje med dvojnicami in sinonimi v eSSKJ. *Slavistična revija* LXX/4, 459–473. <https://srl.si/ojs/srl/article/view/4073>.
- NEBESKÁ, Iva, 2003: *Jazyk, norma, spisovnost*. Praga: Karlova univerza.
- PLETERŠNIK, Maks: *Slovensko-nemški slovar*. www.fran.si (dostop 9. 5. 2024).
- SP 8.0 = *Pravopis 8.0: Pravila novega slovenskega pravopisa za javno razpravo*. <https://pravopis8.fran.si/> (dostop 9. 5. 2024).
- SES = Marko Snoj: *Slovenski etimološki slovar*³. www.fran.si (dostop 9. 5. 2024).
- SP 2001 = *Slovenski pravopis*, 2001. www.fran.si (dostop 9. 5. 2024).
- SSKJ = *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. www.fran.si (dostop 9. 5. 2024).
- SSKJ2 = *Slovar slovenskega knjižnega jezika: druga, dopolnjena in deloma prenovljena izdaja*, 2014. www.fran.si (dostop 9. 5. 2024).
- ŠEKLI, Matej, 2004: Naglas izsamostalniških izpeljank s priponskim obrazilom *-ar(j)-* v (knjižni) slovenščini. *Jezikoslovni zapiski* X/2. 47–72.

- ŠEKLI, Matej, 2015: Pomenska polja nemških izposojenk v slovenščini. *Jezikoslovni zapiski XXI/2*. 31–44.
- TIVADAR, Hotimir, 2015: Variantnost v prihodnjem slovenskem pravopisu (s poudarkom na pravorečju). Helena Dobrovoljc (ur.): *Pravopisna razpotja: razprave o pravopisnih vprašanjih*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. 109–121.
- TOPORIŠIČ, Jože, 2004: *Slovenska slovnica*. Maribor: Založba Obzorja.
- VOLK, Jana, 2019: Naglaševanje izbranih pridevnikov na *-(ij)ski* in samostalnikov z naglasno dvojnico. Hotimir Tivadar (ur.): *Slovenski javni govor in jezikovno-kulturna (samo)zavest. Obdobja 38*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 99–107.

Prispevek je nastal v okviru programa P6-0038, ki ga financira ARRS.

Besedilo je bilo pripravljeno z vnašalnim sistemom ZRCola (<http://zrcola.zrc-sazu.si>), ki ga je na Znanstvenoraziskovalnem centru SAZU v Ljubljani (<http://www.zrc-sazu.si>) razvil Peter Weiss.

